

8. Jaspers, J., 1896. Het Speenkruid. De Levende Natuur 1: 9-13.
9. Jonker, F. P., 1971. Opmerkingen betreffende de interpretatie van de bloemmorphologie van het Speenkruid. Gorteria 5 (7/10): 165-170.
10. Kooiman, H., 1919. De onvruchtbaarheid van het Speenkruid. De Levende Natuur 24: 146-147.
11. Laegaard S., 1966. Ranunculus ficaria subsp. fertilis in Denmark. Bot. Tidskrift 61: 295-297.
12. Lawalrée, A., 1955, in Robijns, A. Flore générale de la Belgique; Spermatophytes 2: 58. Brussel.
13. Marchant, C. J. and C. A. Brighton, 1974. Cytological diversity and triploid frequency in a complex population of Ranunculus ficaria L. Ann. Bot. 38: 7-15.
14. Marsden Jones, E. M., 1935. Ranunculus ficaria L.: Life history and pollination. J. Linn. Soc. Bot. 50: 39-55.
15. Marsden Jones, E. M., 1937. Pollination of Ranunculus ficaria L. by insects. J. Bot. Lond. 75: 133-141.
16. Marsden Jones, E. M. and W. B. Turrill, 1952. Studies on Ranunculus ficaria L. Journ. Genet. 50: 522-534.
17. Metcalfe, C. R., 1936. An interpretation of the morphology of the single cotyledon of Ranunculus ficaria based on embryology and seedling anatomy. Ann. Bot. 1: 103-120.
18. Metcalfe, C. R., 1938. The morphology and mode of development of the axillary tubercles and root tubers of Ranunculus ficaria L. Ann. Bot. 2: 145-157.
19. Metcalfe, C. R., 1939. The sexual reproduction of Ranunculus ficaria. Ann. Bot. N.S. 3: 91-103.
20. Perje, A. M., 1951. Some causes of variation in Ranunculus ficaria L. Ark. f. Bot. 2: 251-264.
21. Stomps, Th. J., 1942. Speenkruid. De Levende Natuur 47: 113-116.
22. Tutin, T. G., 1964. Ranunculus in Flora Europaea I: 223-238.
23. Wolter, H., 1933. Bausteine zu einer Monographie von Ficaria. 8. Über Bestäubung, Fruchtbildung und Keimung bei Ficaria verna. Beitr. Biol. Pfl. 21: 219-255.
24. Zimmermann, W., 1974, in Hegi, III. Flora von Mitteleuropa III, 3: 243-246.

Raaf en Slechtvalk op de nuchtere maag

D. M. DE VRIES en G. DE VRIES-SMEENK

Telkens weer verheugen we er ons over enige jaren geleden de Landbouwhogeschoolstad Wageningen als woonoord waarwel gezegd te hebben om als rechtge-

aarde buitenlieden toevlucht te zoeken in het schilderachtige rivierenland, dat reeds in de oudheid door zijn vruchtbaarheid de Batten ter vestiging aanlokte. Al-

Fig. 1. Omgeving boerderij vanaf ons huis gezien.

Fig. 2. Raaf:
forse, haakvormige snavel en
naar achteren
versmalde staart.

door genieten we daar aan de voor verdere bebouwing gevrijwaarde westrand van het Rijndorp Heteren in zalige rust van het kostelijke landschap. Van achter de schrijftafel wordt bij ruim uitzicht dag aan dag meegeleefd met het natuurgebeuren van rondom. Vóór ons grazen er de koeien benevens tal van schapen. Verder naar achteren ligt een op de monumentenlijst staande boerderij, anno 1649, met hoge bomen om de gebouwen heen en een mooie parkachtige tuin ervoor. Links zijn er gelukkig nog boomgaarden gespaard gebleven en rechts over de oprijzende rivierdijk heen bevinden zich brede uiterwaarden met knotwilgen, fraaie heggen en in wintertijd zeer vogelrijke plassen. Daarachter ten noorden van de Rijn, aan den einder als hoog sluitstuk, de donkere boszoom van de onvolprezen Vale Ouwe.

Dit heem met zijn uitdagend vergezicht noodde ons er wel toe, voor zover althans mogelijk, dagelijks de er vertoevende en ook overtrekkende vogelsoorten aan de vergetelheid te ontrukken. Naast dit „huiswerk” worden als tegenhangers van het ons zo zeer vertrouwde

Wageningse Binnenveld en de Bennekomse Hooilanden in het Betuwse rivierenland zo af en toe een grote en meermalen een kleine ronde afgelegd. Algaans worden daarbij naast de vogels de vlinders niet vergeten. Teneinde volop van deze gevleugelde kleinoden te kunnen genieten werd voorts om huis heen een siertuin aangelegd, waarin, van vroeg in de lente af tot laat in de herfst toe, allerlei struiken en kruiden, waaronder ook allerlei wilde, aaneensluitend tot bloei komen. Aldus wordt, bij dienstig weer althans, een keur van vlinders aangetrokken.

Zulk doorlopend speurwerk bij huis naar allerlei gedierte is getalsmatig altijd wel belangwekkend, vooral wat de samenhang met de weersgesteldheid op korte en lange termijn betreft. Maar toch, werkelijk leuk wordt het pas, wanneer er plotseling, somwijlen volkomen onverwacht, van die de sleur van alle dag brekende verrassingen uit de lucht komen vallen. Zoals kortelings op die voorjaarsachtige 17e maart met maxima in den lande tot 15°C, de vorige dag zelfs tot 18°. Tegen negenen aan het ontbijt was

het al onmiddellijk raak! Wat vloog daar toch van over de Rijn met langzame slag zuidwaarts? Toen die reuzenkraai vlak over kwam, werd de haakvormige punt van de forse snavel duidelijk zichtbaar. De kijker, zo bij de hand op tafel, deed bij het doorvliegen eveneens de naar achteren versmalde staart opvallen. Het zwaardere, eveneens kenmerkende geluid hoorden we nochtans niet. Vergissing was evenwel uitgesloten. Dit te meer, daar wij die grootste en slimste onder de kraaiachtigen, de Raaf, behalve uit Schotland, Noord-Duitsland, Zuidwest-Frankrijk en het vasteland van Spanje, zo goed kennen van het Baleareneiland Mallorca (D.L.N. 74: 164-175). Aldaar troffen we hem als enige vertegenwoordiger van de kraaiachtigen indertijd veelvuldig aan, 's winters zelfs azend tot vlak bij de wegen tussen de akkers en boomgaarden van de vlakte. Vandaar trokken de vogels dan tegen de avond weer in grote troepen naar de rijzige bergketen in het noorden van het eiland.

Alsof het die morgen niet opkon, verschafte het ontbijt ons even daarna nog een ander vogelgerecht. Wel minder exclusief, niettemin toch bijzonder geworden in de laatste jaren. Als weeromstuit koerste namelijk een Slechtvalk naar het noordoosten, de in het voorjaar zozeer in zwang zijnde trekrichting.

Wellicht hebben wij dit eerste treffen met de Raaf hier te lande te danken aan het met goed gevolg uitzetten van uit Sleeswijk-Holstein en Oost-Duitsland af-

komstige vogels. Dit dan door het zeer loffelijke toedoen van A. Timmerman Sr., waarvoor verwezen naar zijn stukjes in Het Vogeljaar 21(6):513-516 en in De Nederlandse Jager 78 (17): 500-501. Meermalen hadden boswachters van De Hoge Veluwe, alsmede leden van de Vogelwerkgroep van die naam, deze vernieuwde aanwinst van de Nederlandse avifauna daar opgemerkt. Hoewel daar toch geenszins vreemd zijnde, waren wij er toch niet zo gelukkig in dit opzicht.

Fig. 3. *Paartje overvliegende Raven.*

Evenmin Raven bij Wageningen en in het Betuwse land tot dan op die gulden morgen laatstleden eerste lentemaand.